

KHOA CÔNG TÁC XÃ HỘI TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG ĐOÀN - HỘI NHẬP VÀ PHÁT TRIỂN

Đỗ Thị Vân Anh

Khoa Công tác xã hội - Trường Đại học Công đoàn

1. Giới thiệu chung

Căn cứ Quyết định số 5239/QĐ/BGD&ĐT-ĐH&SĐH ngày 29/9/2003 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc cho phép Trường Đại học Công đoàn là cơ sở giáo dục đại học đầu tiên trong cả nước mở ngành Công tác xã hội trình độ đại học từ khoá tuyển sinh 2003-2004, Đoàn Chủ tịch Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam ra Quyết định số 2385/QĐ-TLĐ ngày 9/12/2003 về việc thành lập Khoa Công tác xã hội thuộc Trường Đại học Công đoàn. Khoa Công tác xã hội có trách nhiệm giúp Hiệu trưởng Trường Đại học Công đoàn thực hiện quản lý, đào tạo ngành Công tác xã hội. Quyết định 112 ngày 22/1/2021 đã nhấn mạnh việc tổ chức đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ và tập huấn kỹ năng cho 90.000 cán bộ, công chức, viên chức, nhân viên và cộng tác viên công tác xã hội, đây cũng chính là cơ sở căn cứ để khoa đào tạo lượng sinh viên hàng năm đáp ứng nhu cầu của xã hội.

Từ khi thành lập đến nay, khoa đã đào tạo được 17 khóa, trong đó có sinh viên thuộc nước bạn Lào, sinh viên là công nhân lao động và cán bộ Công đoàn được các Liên đoàn lao động, công đoàn ngành và các doanh nghiệp cử đi học, cán bộ thuộc ngành Lao động Thương binh và Xã hội tỉnh Hà Nam và thành phố Hà Nội. Khoa đã đào tạo 13 khóa đã tốt nghiệp hệ chính quy và đã đào tạo 4 khóa lớp hệ vừa học vừa làm với hơn 1600 cử nhân CTXH. Thống kê sơ bộ cho thấy sau hơn 15 năm đào tạo, gần 80% cử nhân CTXH được đào tạo tại Trường đã có việc làm trong các đơn vị, cơ quan, tổ chức khác nhau trong xã hội; đảm nhận nhiều vị trí và vai trò khác nhau như lãnh đạo, quản lý, cán sự xã hội... Điều đó đã khẳng

*Chương trình tập huấn công tác xã hội với
Trường University of South Carolina năm 2018*

định uy tín và chất lượng đào tạo của Khoa, Trường trong hệ thống các trường đại học trên phạm vi cả nước.

Mục tiêu giáo dục của khoa là cử nhân Công tác xã hội nắm vững những kiến thức chuyên môn và kỹ năng thực hành tay nghề; có phẩm chất chính trị, đạo đức nghề nghiệp và năng lực tự chủ; có tư duy khoa học và khả năng thực hiện nghiên cứu khoa học, có sức khỏe và tinh thần phục vụ công nhân, viên chức, lao động và nhân dân trong phòng ngừa, can thiệp, phục hồi và phát triển các chức năng xã hội, góp phần đảm bảo an sinh xã hội và công bằng xã hội.

Từ mục tiêu chung, chương trình đào tạo ngành Công tác xã hội sẽ trang bị cho người học những mục tiêu cụ thể sau đây: i) Người học nắm vững và có khả năng vận dụng những kiến thức về giáo dục đại cương, kiến thức cơ sở liên quan

Khoa Công tác xã hội tổ chức Chương trình Vì môi trường xanh năm 2019

đến khối ngành và kiến thức chuyên ngành về CTXH; ii) Người học vận dụng được những kỹ năng nghề nghiệp, kỹ năng giao tiếp, ngoại ngữ, tin học vào quá trình học tập và thực hành cung cấp các dịch vụ xã hội; iii) Người học có sức khỏe, phẩm chất chính trị, đạo đức nghề nghiệp, năng lực tự chủ trong học tập, nghiên cứu khoa học và thực hành nghề nghiệp; iv) Người học có tư duy khoa học, khả năng thực hiện nghiên cứu và tham gia ứng dụng các nghiên cứu khoa học về CTXH, hoạt động công đoàn và người lao động vào thực tiễn; v) Người học có đủ năng lực để đáp ứng các cơ hội nghề nghiệp và học tập nâng cao trình độ thạc sĩ, tiến sĩ CTXH sau khi tốt nghiệp.

Tổng số giảng viên của Khoa hiện nay có 8 giảng viên cơ hữu; 01 Phó giáo sư; 04 tiến sĩ, 03 thạc sĩ, giảng viên cao cấp là: 01, số giảng viên chính là: 02.

2. Về hoạt động đào tạo

Với sức trẻ, sự năng động, tâm huyết của mình, giảng viên Khoa CTXH đã tích cực, cố gắng, không ngừng nâng cao chất lượng giảng dạy thông qua việc học tập nâng cao trình độ, chuẩn bị tốt giáo án, liên tục cập nhật thông tin, đảm bảo bài giảng hấp dẫn, gắn lý thuyết với thực tiễn. Nhận thức rõ vị trí trung tâm của người học trong công tác đào tạo, các giảng viên trong Khoa luôn cố gắng xây dựng bài giảng và áp dụng phương pháp giảng dạy tích cực để phát huy tính

sáng tạo, tự học, tự nhiên cứu của sinh viên, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của Khoa nói riêng và của Trường nói chung.

Để đáp ứng nhu cầu xã hội, Khoa mở rộng thêm nhiều lĩnh vực CTXH chuyên ngành, tập trung vào đặc thù của Trường là lĩnh vực CTXH với NLĐ (CTXH với NLĐ di cư, CTXH với NLĐ khu công nghiệp, khu chế xuất) và các lĩnh vực khác như CTXH với trẻ em, CTXH với người già, CTXH với gia đình... Để thực hiện nhiệm vụ này, ngoài việc tự học tập, nghiên cứu nâng cao trình độ, Khoa còn mời nhiều giảng viên của các trường đại học có uy tín như: Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, Trường Đại học Lao động xã hội, Trường Đại học Sư phạm,... tham gia giảng dạy để vừa đảm bảo hoàn thành nhiệm vụ, vừa học tập kinh nghiệm và chuyên môn giảng dạy. Gần 20 năm xây dựng và phát triển, Khoa đã có những đóng góp nhất định cho mục tiêu phát triển đa ngành của Trường, góp phần nâng cao chất lượng và số lượng đào tạo.

3. Về hoạt động nghiên cứu khoa học

Các giảng viên tham gia nhiều đề tài NCKH ở cấp Bộ, cấp Tổng Liên đoàn; tham gia viết giáo trình chuyên ngành để phục vụ công tác giảng dạy và học tập. Trong 5 năm vừa qua, Giảng viên trong khoa đã và đang tham gia 2 đề tài cấp Nhà nước, 4 đề tài cấp Bộ/Tỉnh, chủ trì 5 đề tài NCKH cấp cơ sở, viết 87 bài báo trong nước và 19 bài báo quốc tế. Tham gia viết, chủ biên 21 tài liệu,

giáo trình, sách chuyên khảo liên quan đến ngành CTXH.

Trong 5 năm gần đây, tổng số đề tài NCKH của sinh viên là 67 đề tài. Trong đó có những đề tài mang tính ứng dụng cao, ví dụ như đề tài “CTXH với thanh thiếu niên lạm dụng facebook”; “Vai trò nhân viên CTXH trong việc hỗ trợ những người vô gia cư trên địa bàn thành phố Hà Nội”; “CTXH cá nhân với sinh viên bỏ học của Khoa CTXH”. Đặc biệt, đề tài “CTXH cá nhân với nữ giới bị xâm hại tình dục tại quận Cầu Giấy, thành phố Hà Nội” năm 2020 của sinh viên Vũ Thái Bình Dương, Trần Quỳnh Anh đã đạt giải Nhất cấp trường và đạt giải Khuyến khích cấp Bộ. Đề tài đã tìm hiểu tổng hợp làm rõ các khái niệm, nội hàm liên quan, phân tích rõ thực trạng và chỉ ra các nguyên nhân của vấn đề xâm hại tình dục mà thân chủ là nữ giới. Sinh viên cũng đã áp dụng được tiến trình can thiệp và trị liệu thành công giúp thân chủ vượt qua vấn đề tâm lý khi bị xâm hại tình dục. Cuối cùng là một vài khuyến nghị đối với chính quyền và các yếu tố vĩ mô như văn hóa, xã hội và pháp luật.

4. Hoạt động hỗ trợ người học

Môi trường học tập tại Khoa không chỉ thể hiện việc giảng dạy trên lớp mà còn thể hiện qua hoạt động tự học, hoạt động thực hành trên lớp, thực hành tại các trung tâm CTXH, trung tâm Bảo trợ xã hội và tại địa

phương, một số trường học trung học phổ thông, cộng đồng trên cả nước hoặc tại các tổ chức cơ quan như: các tổ chức phi chính phủ về phát triển như CGFED (Trung tâm nghiên cứu Giới, Gia đình và Môi trường trong Phát triển), CEPEW (Trung tâm Hỗ trợ giáo dục và Nâng cao năng lực cho phụ nữ), Tổ chức Csaga, BluDragon.

Quá trình thực hành môn được giảng viên đánh giá chặt chẽ thông qua 3 sản phẩm: nhật ký thực tập kèm các minh chứng (ảnh, tài liệu), báo cáo thực tập và đánh giá từ cơ sở thực tập. Nhiều học phần thiết kế bài tập đa dạng như học phần Tham vấn, Kỹ năng giao tiếp yêu cầu bài tập lớn là làm một video về một cuộc giao tiếp bất kỳ với thân chủ. Thông qua môn học, sinh viên được rèn luyện về kỹ năng lắng nghe, kỹ năng thấu hiểu, kỹ năng đặt câu hỏi, kỹ năng giải tỏa cảm xúc...

Ngoài ra Khoa thành lập câu lạc bộ (CLB) Inspire do sinh viên trong ban chủ nhiệm CLB, nhằm giúp sinh viên thực hành và học tập qua thực tế, thúc đẩy tính chủ động của sinh viên. CLB Inspire đã thực hiện các mảng hoạt động như tổ chức chương trình dự án, truyền thông, nâng cao năng lực tại cộng đồng, thực hiện NCKH sinh viên, tổ chức chương trình thiện nguyện. Bên cạnh đó, CLB Inspire cũng có những hoạt động thúc đẩy tính thực hành chuyên môn qua việc rèn luyện các kỹ năng

Chương trình chào tân sinh viên của Khoa Công tác xã hội Trường Đại học Công đoàn

nghề nghiệp qua trải nghiệm thực tế. CLB Inspire chính là vườn ươm các bác sĩ tâm hồn thực hiện sứ mạng đi cứu người đang bị bất ổn về vật chất và tinh thần.

Trong 5 năm vừa qua, đã có 50 hoạt động của khoa và của câu lạc bộ Inspire tổ chức triển khai cho cả giảng viên và sinh viên để lồng ghép các kiến thức chuyên ngành mang tính lý thuyết và hoạt động thực hành thực tiễn.

5. Về thi đua khen thưởng

Trong những năm qua, cùng với sự nỗ lực của Ban lãnh đạo cùng toàn thể giảng viên của khoa đã đạt được một số thành tích sau:

Đối với Chi bộ: Nhiều năm liền Chi bộ đạt danh hiệu: “Hoàn thành tốt nhiệm vụ”.

Đối với chuyên môn: Khoa vinh dự được Bộ Lao động Thương binh & Xã hội tặng bằng khen về những thành tích cống hiến ngành CTXH và An sinh xã hội vào năm 2018; Nhiều năm liền Khoa đạt danh hiệu: “Tập thể lao động tiên tiến”.

Đối với Tổ Công đoàn: Được tặng nhiều Bằng khen, Giấy khen của Công đoàn Viên chức Việt Nam và Công đoàn Trường vì “Đã có nhiều thành tích xuất sắc trong phong trào thi đua xây dựng cơ quan và tổ chức Công đoàn vững mạnh”.

Đối với cá nhân: Nhiều giảng viên được tặng Bằng khen của Ban chấp hành Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam; đạt danh hiệu chiến sỹ thi đua cấp cơ sở, chiến sỹ thi đua cấp Tổng Liên đoàn, nhận Kỷ niệm chương Vì thế hệ trẻ, bằng khen của Đảng ủy khối...

6. Triển vọng hội nhập và phát triển của Khoa Công tác xã hội

Khoa luôn tập trung đào tạo các lĩnh vực quan trọng trong xã hội như: chính sách XH; an sinh XH; khuyết tật; sức khỏe; gia đình và phụ nữ; trẻ em và thanh niên; người cao tuổi; lĩnh vực HIV/AIDS... đó là những vấn đề luôn được các cấp, các ngành quan tâm. Để có được một xã hội công bằng, lành mạnh và văn minh cần hạn chế tối đa các hành vi trái với pháp luật, mọi người luôn vì nhau, giúp đỡ lẫn nhau vượt qua khó khăn để có một cuộc sống ổn định, hạnh phúc và phát triển thì vai trò của nhân viên xã hội rất quan trọng. Trong những năm gần đây ở nước ta đã nở rộ phong trào từ thiện và hoạt động xã hội giúp đỡ hữu ích cho biết bao người dân có hoàn cảnh và số phận không may mắn. Tuy nhiên, Công tác xã hội chuyên nghiệp không phải là công tác từ thiện. Công tác xã hội chuyên nghiệp dựa trên cơ sở khoa học nhằm phát huy tiềm năng của cá

nhân, nhóm xã hội và cộng đồng để họ tự giải quyết vấn đề, quan hệ bình đẳng và tôn trọng, phát triển bền vững.

Đội ngũ những người làm công tác xã hội được khoa đào tạo đã và đang tham gia vào các lĩnh vực rất đa dạng và phong phú như ở các cơ sở đào tạo, y tế, bộ máy quản lý nhà nước, các tổ chức giúp đỡ cá nhân - gia đình - cộng đồng, các hoạt động kinh doanh cũng như các hoạt động công nghiệp. Công tác xã hội hướng đến các đối tượng đa dạng về lứa tuổi, dân tộc, trình độ học vấn, mức sống, tôn giáo, cũng như có những năng lực cá nhân và xã hội khác nhau. Công tác xã hội ngày nay đặt trọng tâm vào tổng thể và toàn bộ con người cũng như đặt nặng vai trò của gia đình. Gia đình được xem như trường hợp, yếu tố trọng tâm trong công tác xã hội. Công tác xã hội xem việc vận dụng các tài nguyên cộng đồng để giúp con người là rất quan trọng.

Trong những năm tiếp theo, nghề Công tác xã hội vẫn đang là một thách thức lớn để mang tính chuyên nghiệp và cung ứng được nhiều dịch vụ phục vụ nhu cầu của người dân. Mặc dù các tổ chức xã hội đã đang và sẽ vào cuộc, nhưng sự chưa đồng bộ về quan điểm cũng như chính sách an sinh xã hội của Nhà nước chưa được thực thi đúng lộ trình thì vẫn còn là khó khăn lớn cho ngành. Đến lúc nào chúng ta phải có sự kết hợp nhuần nhuyễn giữa các tổ chức xã hội và cùng phải thừa nhận một điều “Nhân viên xã hội - tác nhân của sự thay đổi” thì lúc đó mới có một cách nhìn đúng đắn nhằm có được một xã hội công bằng về giới, về quyền con người và hơn hết là mọi người trong cộng đồng đều vì mục đích chung là phát triển một nước Việt Nam “Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ và văn minh”. □

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Đức Anh; Trần Thị Thanh Thủy; Trần Thị Thanh Hải, Bộ tiêu chuẩn EITI 2013 và khả năng đáp ứng chính sách của Việt Nam, NXB Hà Nội, 2015.
2. Ban thư ký EITI Quốc tế/PanNature, Bộ tiêu chuẩn EITI, Hà Nội, 07/2019.
3. Marr, David G. Vietnam 1945, California University Press, 2017.
4. PACT, Vietnam Country Office, Civil Society and Climate Change in Vietnam: Actors, Roles, and Possibility, May 2019.
5. Sử dụng EITI phục vụ cải cách chính sách: Hướng dẫn thực hiện bộ tiêu chuẩn EITI, Viện giám sát nguồn thu, 3/2014.

KHOA XÃ HỘI HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG ĐOÀN 24 NĂM XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN

Hoàng Thị Nga

Khoa Xã hội học - Trường Đại học Công đoàn

Khoa Xã hội học - Trường Đại học Công đoàn chào mừng Ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11

Ngày 15/6/1997, Đoàn Chủ tịch Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam ra Quyết định thành lập Khoa Xã hội học. Ngày 29/4/1998, Bộ Giáo dục và Đào tạo ra Quyết định cho phép Trường Đại học Công đoàn đào tạo cử nhân Xã hội học. Đến năm 2020, Khoa đã và đang đào tạo được 23 khóa sinh viên chính quy và 6 khóa cao học; 19 khóa sinh viên ra trường với gần 3000 sinh viên. Khoa có 3 tổ môn chuyên ngành, với 10 cán bộ, giảng viên trong đó có 01 PGS.TS, 4 tiến sĩ, 5 thạc sĩ (trong đó có 01 thạc sĩ đang theo học chương trình tiến sĩ). Sau 24 năm xây dựng và phát triển, Khoa Xã hội học đã đạt được một số kết quả:

1. Công tác đào tạo

Trên cơ sở triết lý giáo dục, chiến lược phát triển của Nhà trường, Khoa Xã hội học đã xác định sứ mạng của Khoa là đào tạo ra đội ngũ cán bộ, nhà khoa học, nhà nghiên cứu có trình độ, kiến thức và kỹ năng nhận diện, đo lường, phân tích về

các vấn đề xã hội, sự kiện/hiện tượng xã hội, quan hệ xã hội. Nguồn nhân lực này đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động và phục vụ cộng đồng, phục vụ sự nghiệp phát triển giáo dục và đào tạo, phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Đối với sứ mạng nghiên cứu khoa học, kết quả nghiên cứu góp phần làm sáng tỏ, luận giải các vấn đề xã hội, quan hệ xã hội, trong đó tập trung nghiên cứu các vấn đề xã hội liên quan đến công nhân, công đoàn thời kỳ CNH - HĐH và hội nhập quốc tế, tầm nhìn đến 2030 như sau: Khoa Xã hội học sẽ trở thành đơn vị tiêu biểu trong nghiên cứu khoa học và đào tạo nguồn nhân lực xã hội học, góp phần phục vụ đắc lực sự nghiệp công nghiệp hóa - hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế.

Trước nhu cầu phát triển của xã hội, Khoa đã liên tục nghiên cứu để sửa đổi, bổ sung và hoàn thiện chương trình đào tạo. Trong quá trình đó Khoa đã đưa các học phần: Xã hội học Kinh tế, Xã hội học Lao động, Xã hội học Công đoàn, Xã hội học Quan hệ lao động, Xã hội học Quản lý,

Xã hội học chính trị... vào đào tạo. Để thực hiện nhiệm vụ này, ngoài việc tự học tập, nghiên cứu nâng cao trình độ, Khoa còn mời nhiều giảng viên của các trường đại học có uy tín như: Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, Đại học Giáo dục, Học viện Báo chí và Tuyên truyền, Học viện Khoa học Xã hội... tham gia giảng dạy để vừa đảm bảo hoàn thành nhiệm vụ, vừa học tập kinh nghiệm và chuyên môn giảng dạy. Với 24 năm xây dựng, trưởng thành, phát triển Khoa Xã hội học đã có những đóng góp nhất định cho mục tiêu phát triển đa ngành của Trường, giúp Nhà trường nâng cao chất lượng và số lượng đào tạo.

Về chất lượng giảng dạy: các giảng viên trong Khoa, với sức trẻ, sự năng động, tâm huyết của mình, đều tích cực, cố gắng không ngừng nâng cao chất lượng giảng dạy thông qua việc học tập nâng cao trình độ, chuẩn bị tốt bài giảng, thường xuyên cập nhật thông tin, gắn lý thuyết với thực tiễn. Nhận thức rõ vị trí trung tâm của người học trong công tác đào tạo, các giảng viên trong Khoa luôn cố gắng xây dựng chất lượng bài giảng và áp dụng phương pháp giảng dạy tích cực để phát huy tính sáng tạo, tự học, tự nghiên cứu của sinh viên, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của Khoa nói riêng và Nhà trường nói chung.

Giảng viên lên lớp giảng dạy luôn đảm bảo chất lượng bài giảng và tham gia quản lý sinh viên trên lớp, tổ chức kiểm tra điều kiện và thi hết học phần, ra đề thi và chấm thi hết học phần theo đúng qui chế. Khoa thường xuyên tổ chức dự giờ các giảng viên trong Khoa, tập trung các giảng viên tiếp cận giảng môn mới, môn chuyên ngành.

Để nâng cao chất lượng đào tạo, tất cả giảng viên trong khoa luôn tập trung nghiên cứu, soạn bài, đổi mới nội dung, phương pháp giảng dạy để đáp ứng yêu cầu và nhiệm vụ mới. Đa số giảng viên trong khoa đã đảm nhiệm ít nhất là 2 môn. Số môn học còn lại mời giảng viên là cán bộ giảng viên giảng dạy, nghiên cứu

có trình độ, đang công tác tại các Trường, các Viện có uy tín. Các giảng viên trong Khoa luôn tích cực viết bài đăng trên các tạp chí chuyên ngành. Khoa đã và đang hoàn thiện tài liệu, giáo trình cho các học phần chuyên ngành. Bên cạnh đó, Khoa đã thường xuyên đề nghị Phòng Thông tin tư liệu Nhà trường mua bổ sung các tài liệu mới để phục vụ cho giảng viên, sinh viên tham khảo, nghiên cứu góp phần nâng cao chất lượng dạy và học.

2. Nghiên cứu khoa học

Khoa Xã hội học là một trong những khoa dẫn đầu về kết quả nghiên cứu khoa học trong toàn Trường. Kết quả nghiên cứu khoa học của Khoa giúp nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên, khẳng định năng lực nghiên cứu của Khoa và Nhà trường, phát triển thương hiệu của Khoa Xã hội học và Trường Đại học Công đoàn. Thực hiện công trình nghiên cứu khoa học các cấp trong và ngoài Nhà trường, hướng dẫn sinh viên tham gia nghiên cứu khoa học. 100% đội ngũ giảng viên của Khoa có kinh nghiệm tham gia, chủ trì đề tài nghiên cứu khoa học các cấp và các dự án hợp tác nghiên cứu trong và ngoài nước. Tổng số các đề tài đã tham gia và chủ trì gồm hơn 20 đề tài: cấp cơ sở, cấp Bộ, cấp Tổng Liên đoàn, cấp Nhà nước.

Trong năm học 2019 - 2020, Khoa hoàn thành và bảo vệ thành công 01 đề tài cấp Tổng Liên đoàn và 02 đề tài cấp cơ sở với 01 đề tài đạt loại Tốt và 01 đề tài đạt loại Xuất sắc. Các giảng viên trong khoa đều hoàn thành nhiệm vụ hướng dẫn sinh viên Nghiên cứu khoa học. Giảng viên trong

Sinh viên Khoa Xã hội học trong chuyến đi thực tế